

Maria overweging van zondag 17 augustus 2025 Maria ten hemelopneming.

Geschreven door lector Margot Kersaan

Lieve mensen,

Een paar jaar geleden ging ik in de zomer een dagje fietsen vanuit het huis van een vriendin die in de Achterhoek woont en wij belandden onderweg in het barokke kerkje van het Duitse dorp Zwillbrock. Vol verbazing bekeek ik daar het Maria-beeld dat, voor mij op ooghoogte, op een prominente plaats voor het altaar stond. Ik zag een hoogverheven Maria. Maria als symbool van bevrijding. Ze draagt het kindje Jezus op de arm, houdt in de andere hand een staf, draagt een kroon van sterren op haar hoofd en vertrapt onder haar voeten een slang. Bij haar voeten een maansikkel, symbool van het duister dat overwonnen wordt. Een verbeelding van Maria als de nieuwe Eva, die de slang, het symbool van het kwaad, vertrapt, zoals ze verschijnt in het visioen van Johannes in de Openbaring. Verder van het bekende romantische beeld van de moeder Gods kon deze Maria niet afstaan. Ik voelde geen enkele verbinding. Om een week later in onze eigen kerk te ontdekken dat ik vanaf de corona-tijd op de voorste rij al drie jaar recht tegenover een Maria zat die die met dezelfde symboliek omkleed is. Dat vond ik best confronterend. Met welke ogen had ik dan al die jaren gekeken? Ogen die versluierd werden door standaardbeelden en – indrukken over de werkelijke betekenis van Maria?

En eerlijk gezegd, ook die prijzende en lovende woorden uit de Lofzang van Maria, zoals we die vandaag hebben gelezen, die zijn mij te groots en te verheven om ze echt binnen te laten komen. Maar ook met de heiligheid van het moederschap kan ik niet zoveel als inspiratiebron, omdat ik zelf geen kinderen heb en ze ook nooit gewild heb.

En dan sta je daar als vrouwelijke lector een overweging te houden over de Heilige Maria, de meest gezegende onder de vrouwen. Als vrouwelijke lector vind ik het juist mijn plek, mijn opdracht, om met jullie te delen dat Maria voor mij niet vanzelfsprekend een rolmodel is omdat ik een vrouw ben. En dat het een lange zoektocht is geweest om te ontdekken wie ze is, en wat ze mij te vertellen heeft, en hoe ze mij kan inspireren als ik haar echt durf te laten binnenkomen. Dat is een lange weg geweest. Ik heb het wel eens vaker verteld. De eerste keer dat ik een overweging over haar moest houden heb ik dat opgelost door verschillende mensen in mijn omgeving te vragen wat hun band met haar was, en daar een verhaal van te maken. Waarop mijn doopborg en mentor ds. Herman van Campenhout na afloop streng maar liefdevol opmerkte: “Jij draaide om de hete brij heen!”

Een lezingenserie van mgr. Joris Vercammen die een jaar of tien geleden in de hele Goede Week bij ons voorging bracht mij een stuk verder. Maria, de moeder van Jezus, is ons tot rolmodel in hoe zij zich beschikbaar stelt voor het werk van God op aarde. Daar lazen we vandaag niet over in haar lofzang, maar dat gebeurt in de scene die zich daar vlak daarvoor afspeelt: het bezoek van de engel Gabriel. Hij begint met: “Wees gegroet, begenadigde. De Heer is met u. U bent de gezegende onder de vrouwen”. “Ave Maria”.

Het is een bijzondere begroeting. Een jonge, nederige vrouw zal niet verwachten op deze manier door een man (zal ze hem in eerste instantie hebben herkend als een boodschapper Gods?) begroet te worden. Wij worden straks meegenomen in het “Ave Maria” door de prachtige zangstem van Jacques Teuwen, voor wie het als een heilige opdracht voelt om vandaag in onze dienst te zingen.

Want heilig betekent: opzij gezet voor God, aan God toegewijd. Het is de reactie van Maria die haar tot een rolmodel maakt. “Mij geschiede naar Uw wil”. Er spreekt geen angst uit, er spreekt geen onzekerheid uit, er spreekt vertrouwen uit dat God, omdat Hij haar heeft gekozen om een heilige opdracht te vervullen, haar ook het vermogen, de wijsheid en de kracht zal geven om die opdracht te volbrengen. Om het lijden dat er mee verbonden is te doorstaan. Want dat lijden, dat zal er zeker komen, dat begint al kort na de geboorte van haar kindje met de dreiging dat Koning Herodes het wil vermoorden, met het zien opgroeien van haar zoon die zijn eigen weg gaat tot aan zijn dood aan het kruis. En ze kijkt niet weg, ze blijft naast Hem staan, ze volbrengt wat haar gevraagd is tot het uiterste, uit vrije wil.

Een rolmodel dat bij haar vorm kreeg in het moederschap maar dat het moederschap overstijgt. Een rolmodel niet alleen voor vrouwen, maar voor iedereen. Een uitnodiging om actief te luisteren naar wat God met ons wil, en ons beschikbaar te stellen voor Zijn werk. Het zonder zelf te willen sturen de vorm te laten krijgen die daar bij past.

Die open houding, die vrije wil, is wat ons werkelijk bevrijdt, dit leven met God en dicht bij God zoals Jezus Christus tijdens zijn leven op aarde ook altijd nauw verbonden bleef met zijn Vader. Jezus die alleen op de aarde kon komen en zijn Vaderlijke opdracht kon vervullen omdat er een vrouw was die zei: “Mij geschiede naar Uw wil”.

In de Summer School van het Oud-Katholiek seminarie die ik in juli van dit jaar gevolgd heb leerden we dat er een woord bestaat voor deze houding: apatheia. Dat is iets anders dan apathie, zo iets van: “Laat maar gaan, ik heb er zelf toch niks meer over te zeggen”. Apatheia is het loslaten van de wil om te sturen. “Mij geschiede naar Uw wil” is juist een actieve houding, een bewuste keuze. Er is moed voor nodig om dat uit de volte van je hart te kunnen zeggen. Er is wijsheid voor nodig om je eigen ego, je eigen verlangens opzij te zetten en niet te willen sturen. Er is geduld en vertrouwen nodig om te doorstaan wat doorstaan moet worden, om te aanvaarden dat dingen anders kunnen lopen in het leven dan jij verwacht en gehoopt had. Er is Gods liefde en kracht nodig om Hem jouw eigen weg daarmee te laten gaan.

Apatheia is de houding zoals die wordt verwoord in een gebed van Reinhold Niebuhr:

God, geef me kalmte om te aanvaarden wat ik niet kan veranderen, moed om te veranderen wat ik wel kan veranderen en wijsheid om het verschil hiertussen te zien.

Dat herken ik in mijn dagelijks leven, dat inspireert mij, daarin is Maria mij tot voorbeeld, en komt ze dicht bij mij.

Om tot de conclusie te komen, of misschien is het helemaal geen conclusie, want leven met God is een doorgaand proces van groei in geloof en inzichten, ik voel ergens toch wel verbinding met die verheven woorden van Maria's lofzang. Dankbaarheid.

Dankbaarheid, dat het niet op koningen en presidenten aan komt om Gods Koninkrijk op aarde te vestigen. Dat God "gewone" mensen uitkiest als instrument voor bevrijding.

Hoe het je ineens kan overkomen dat God jou uitkiest, dat je op een bepaalde tijd op een bepaalde plek moest zijn om te doen wat Hij jou ingeeft. En dat je, daar achteraf op terugkijkend, het inzicht ontvangt hoe jij daarin jouw rol hebt mogen vervullen, en dat je daar dankbaarheid voor voelt naar God. Laat dat mijn herkenning, mijn persoonlijke verbinding zijn met die zo verheven lofzang van Maria die we vandaag hebben gelezen, laat dat mijn manier zijn om hem een beetje terug te brengen naar aardse proporties.

Amen.